

Diagnozowanie niedostosowania społecznego nieletnich w RODK

- I. Opierając się na czynnikach psychologicznych, **Halina Spionek** uważa za *dzieci niedostosowane społecznie to takie jednostki, „u których zaburzeniu uległa sfera emocjonalno – wolowa oraz rozwój charakteru i osobowości, co powoduje często zakłócenia stosunków społecznych między dziećmi a ich otoczeniem.”*

Przy tym do istotnych przyczyn takiego stanu rzeczy autorka zalicza m.in. błędy wychowawcze w rodzinie i w szkole, które w niekorzystnych warunkach życia i nauki dziecka wzmagają trudności wychowawcze i prowadzą do objawów wczesnego wykolejenia w postaci : ucieczek z domu, wagarów, kradzieży, picia alkoholu itp.

Diagnozowanie niedostosowania społecznego nieletnich w RODK

- II. Na przesłankach psychologicznych opierają się także **Maria Przetacznikowa** i **Maria Susłowska**, określając *niedostosowanie społeczne jako „zaburzenia w zachowaniu – występujące w stopniu silnym i głębokim, które utrudniają lub uniemożliwiają osobnikowi normalne współżycie z ludźmi.”*

Diagnozowanie niedostosowania społecznego nieletnich w RODK

Za najbardziej charakterystyczne dla niedostosowania społecznego uważają autorki znaczne trudności lub całkowity brak umiejętności w nawiązywaniu kontaktu uczuciowego z innymi ludźmi. „U dziecka niedostosowanego społecznie dominują pierwotne emocje, takie jak: gniew, strach, elementarne uczucia związane z zaspokajaniem potrzeb biologicznych. Uczucia wyższe (np. moralne, etyczne, społeczne, intelektualne) nie są wykształcone. Jednostki takie nie są więc zdolne do przeżywania pozytywnych uczuć społecznych, do przywiązywania się do innych ludzi, nie wykazują uczuć nawet wobec bliskich osób, ich kontakty z otoczeniem są zaburzone.” Zaburzenie to obejmuje głównie sferę emocjonalno – wolicjonalną oraz rozwój charakteru i osobowości.

Diagnozowanie niedostosowania społecznego nieletnich w RODK

III. Termin „*niedostosowanie społeczne*” stosowany jest w stosunku do osób, których funkcjonowanie społeczne jest zaburzone.

Niedostosowanie społeczne odnosi się do zaburzeń sfery:

- ❖ emocjonalno- wolicjonalnej,
- ❖ behawioralnej i
- ❖ osobowości

Przejawia się w postaci:

- ❖ trudności w dostosowaniu się do uznanych norm społecznych, zadań życiowych,
- ❖ zaburzonej równowadze poznawczo – uczuciowej,
- ❖ wadliwie zintegrowanych postawach społecznych,
- ❖ nieprzestrzeganiu zasad moralnych,
- ❖ negatywnych lub nieadekwatnych reakcjach na zakazy i nakazy zawarte w przepisanych im rolach społecznych .

Objawy niedostosowania społecznego

Za objawy niedostosowania społecznego, które należy brać pod uwagę przyjęto:

- ❖ nagminne wagary,
- ❖ ucieczki z domu,
- ❖ sporadyczne lub systematyczne picie alkoholu,
- ❖ odurzanie się (jego próby i faktyczne odurzanie się),
- ❖ niszczenie mienia,
- ❖ stosowanie przemocy,
- ❖ bójki,
- ❖ przywłaszczanie cudzego mienia,
- ❖ kradzieże,
- ❖ udział w grupach negatywnych.

Diagnozowanie niedostosowania społecznego nieletnich w RODK

Jako osoby niedostosowane społecznie traktuje się dzieci i młodzież u których na skutek zaburzeń wewnętrznych lub niekorzystnych warunków środowiskowych występują utrwalone zaburzenia w zachowaniu.

Za: L. Pytka - Zagrożeni niedostosowaniem społecznym są: dzieci i młodzież wychowująca się w warunkach niekorzystnych dla rozwoju psychospołecznego na który negatywny wpływ wywierają takie środowiska jak: rodzina, czy grupa rówieśnicza.

Diagnozowanie niedostosowania społecznego nieletnich w RODK

Podstawowym aktem prawnym w sprawach nieletnich jest ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z 1982 r.

Jest to dokument oparty na elementach wychowawczych, których zasadą podstawową jest przede wszystkim szeroko rozumiane dobro dziecka.

Nieletni w myśl ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich to:

- osoba, która nie ukończyła 18 lat – w zakresie zwalczania i zapobiegania demoralizacji;

- osoba, która dopuściła się czynu karalnego po ukończeniu 13 lat, a przed ukończeniem lat 17 – w postępowaniach w sprawach o czyny karalne;

- osoba do ukończenia 21 lat – jeżeli względem niej zostały orzeczone środki poprawcze.

Diagnozowanie niedostosowania społecznego nieletnich w RODK

Diagnozowanie w sprawach nieletnich obejmuje:

- ❖ charakterystykę środowiska rodzinnego,
- ❖ ocenę poziomu intelektualnego,
- ❖ charakterystykę osobowości nieletniego,
- ❖ wypowiedzi w kwestii uzależnień nieletniego,
- ❖ zalecenia dotyczące kierunków dalszych działań wychowawczych wobec nieletniego z uwzględnieniem propozycji dotyczących stosowania odpowiedniego środka wychowawczego lub poprawczego.

Przebieg procesu diagnozowania

Podstawą prawną diagnozowania niedostosowania społecznego nieletnich w RODK jest:

❖ art 25 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich stanowi *„W razie potrzeby uzyskania kompleksowej diagnozy osobowości nieletniego, wymagającej wiedzy pedagogicznej, psychologicznej lub medycznej, oraz określenia właściwych kierunków oddziaływania na nieletniego, sąd rodzinny zwraca się o wydanie opinii do rodzinnego ośrodka diagnostyczno-konsultacyjnego” (...)*

Przebieg procesu diagnozowania

Podstawą prawną diagnozowania niedostosowania społecznego nieletnich w RODK jest:

❖ § 13 rozporządzenia MS z dnia 03.08.2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno – konsultacyjnych mówi, że *„Ośrodek prowadzi działalność w zakresie diagnozy, poradnictwa i opieki specjalistycznej w sprawach nieletnich w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania demoralizacji”*

Przebieg procesu diagnozowania

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zawartymi w § 14 pkt 1 przedmiotowego rozporządzenia do zadań ośrodka należy:

przeprowadzenie badań psychologicznych, pedagogicznych lub lekarskich oraz wydawanie na ich podstawie opinii na zlecenie sądu lub prokuratora.

RODK opracowuje opinię psychologiczno – pedagogiczną (diagnozę) o nieletnim.

Przebieg procesu diagnozowania

Cel opinii:

- ❖ pomoc w prawidłowej ocenie niedostosowania społecznego, we wskazaniu środków i metod wychowawczych,
- ❖ problem psychologiczny – badanie i ocena poziomu niedostosowania społecznego.

W skład zespołu diagnostycznego wchodzi:

- ❖ pedagog,
- ❖ psycholog i
- ❖ ewentualnie lekarz psychiatra.

Skład zespołu uzależniony jest od postanowienia sądowego.

W sprawach nieletnich, w których zaleca się umieszczenie w placówce resocjalizacyjnej lub istnieje podejrzenie o uzależnienie, diagnoza uzupełniana jest o badanie lekarza psychiatry

Przebieg procesu diagnozowania

Opinia dotycząca nieletniego sporządzona przez RODK obejmuje:

- ❖ dane o stanie zdrowia fizycznego i psychicznego nieletniego, a w tym uwarunkowania biologiczne stanu zdrowia, przebieg ciąży, chorób wieku dziecięcego, przebytych chorób, urazów, operacji, aktualnego stanu zdrowia w tym sprawności fizycznej, sprawności analizatorów, kontaktu ze środkami psychoaktywnymi z uwzględnieniem uzależnienia od nikotyny, alkoholu i środków odurzających,
- ❖ charakterystykę środowiska rodzinnego,
- ❖ ocenę wydolności wychowawczej środowiska rodzinnego nieletniego,

Przebieg procesu diagnozowania

Opinia dotycząca nieletniego sporządzona przez RODK obejmuje:

- ❖ przebieg procesu edukacji nieletniego,
- ❖ ocenę poziomu rozwoju intelektualnego nieletniego oraz informację o zainteresowaniach, predyspozycjach i przeciwwskazaniach zawodowych,
- ❖ charakterystykę osobowości nieletniego z uwzględnieniem uwarunkowań psychospołecznych, więzi emocjonalnych oraz systemu norm, wartości,
- ❖ wnioski określające kierunki oddziaływań resocjalizacyjnych,
- ❖ propozycję dotyczącą zastosowania środków wychowawczego lub poprawczego.

Przebieg procesu diagnozowania

**Termin wydania opinii w sprawach nieletnich,
stosownie do zapisu § 11 wyżej przytoczonego rozporządzenia
nie powinien przekraczać 14 dni od dnia zakończenia
badania.**

Przebieg procesu diagnozowania

Przed przystąpieniem do diagnozy zespół biegłych dokonuje:

1) analizy akt sprawy (*analiza dokumentów jest techniką badawczą służącą do gromadzenia wstępnych, opisowych i ilościowych informacji o nieletnim*),

Analiza akt sprawy pod kątem postanowienia sądowego pozwala na zaplanowanie procesu badawczego, wyboru odpowiednich metod i narzędzi badawczych.

Głównym celem badania diagnostycznego jest odkrywanie czynników wywierających wpływ na zmianę zachowania nieletniego.

Przebieg procesu diagnozowania

Przed przystąpieniem do diagnozy zespół biegłych dokonuje:

2) Proces diagnostyczny zostaje rozpoczęty z chwilą zgłoszenia się nieletniego z rodzicami lub opiekunami do RODK.

Nieletni poddany jest obserwacji, przeprowadzana jest z nim rozmowa kierowana, uczestniczy w badaniach prowadzonych przez psychologa oraz lekarza psychiatrę.

Przebieg procesu diagnozowania odbywa się według standardów opiniowania w RODK opracowanych przez MS i przyjętych przez RODK do realizacji w 2005 roku, zaktualizowanych w marcu 2011 roku.

Przebieg procesu diagnozowania

Podstawowe metody stosowane w diagnozie niedostosowania społecznego nieletnich to:

- ❖ obserwacja,
- ❖ rozmowa kierowana,
- ❖ wywiad,
- ❖ testy w zależności od tezy sądowej badające: obszar osobowości nieletniego, relacje społeczne, poziom intelektualny nieletniego

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

1.informacje dotyczące środowiska rodzinnego:

- ❖ struktura rodziny: pełna, niepełna – rozwód, separacja, śmierć, zrekonstruowana – poprzez jaki związek, informacje o ewentualnych nowych partnerach matki – ojca,
- ❖ występowanie przejawów patologii społecznej w rodzinie i środowisku zamieszkania nieletniego,
- ❖ atmosfera życia rodzinnego,
- ❖ pożycie małżeńskie w ocenie rodziców/opiekunów,

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

1.informacje dotyczące środowiska rodzinnego:

- ❖ więzi emocjonalne panujące w rodzinie,
- ❖ system wartości jaki preferują rodzice,
- ❖ stosowane przez rodziców oddziaływania wychowawcze – czy istniała wspólna linia wychowawcza,

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

1.informacje dotyczące środowiska rodzinnego:

❖ dane dotyczące matki i ojca nieletniego: wiek rodziców, wykształcenie, rodzaj i charakter wykonywanej pracy (np. stała, dorywcza – w systemie dziennym, zmianowym), częstość spożywania napojów alkoholowych (sporadycznie, okazjonalnie, szkodliwe picie, nadużywanie), stan zdrowia (choroby przewlekłe, leczenie psychiatryczne), karalność (pobyty w zakładach karnych, art. ... kk), sposób wykonywania władzy rodzicielskiej (przyczyny ewentualnego ograniczenia, pozbawienia praw rodzicielskich),

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

1.informacje dotyczące środowiska rodzinnego:

- ❖ dane nt. rodzeństwa nieletniego: wiek, wykształcenie, czym się obecnie zajmuje, spożywanie napojów alkoholowych, popadanie w konflikt z prawem,
- ❖ dane dotyczące osób zamieszkujących wspólnie z nieletnim (ewentualne problemy, karalność),
- ❖ opinia najbliższego otoczenia o rodzinie nieletniego,

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

2.informacje dotyczące nieletniego:

- ❖ określenie stanu zdrowia fizycznego, a w tym: uwarunkowania biologiczne stanu zdrowia, przebiegu ciąży, choroby wieku dziecięcego, przebyte urazy, choroby, operacje, pobyty szpitalne, występowanie prób suicydalnych, informacje nt. leczenia psychiatrycznego – jego rodzaj, powód z jakiego zostało ono podjęte,
- ❖ funkcjonowanie nieletniego jako członka rodziny: stosowanie się do reguł i ustaleń wewnątrzrodzinnych np. terminowość powrotów do domu,

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

2.informacje dotyczące nieletniego:

❖ charakterystyka środowiska koleżeńskiego: wiek kolegów, karalność, formy spędzania czasu wolnego, czy rówieśnicy odwiedzali nieletniego w domu, czy rodzice akceptowali te kontakty,

Przebieg procesu diagnozowania

**Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody
uzyskuje:**

2.informacje dotyczące nieletniego:

❖ przebieg kariery szkolnej nieletniego: czy do szkoły poszedł o czasie, czy powtarzał klasy, czy miał trudności dydaktyczne – ich specyfika oraz z czego wynikały (opuszczanie zajęć, brak zainteresowania nauką, brak motywacji do nauki, brak nawyku systematycznej pracy, niskie możliwości intelektualne), czy sprawiał trudności natury wychowawczej – jeśli tak to jakiego rodzaju (wagary, nieodpowiedni stosunek do obowiązków szkolnych, łamanie regulaminu szkoły, brak przygotowania do zajęć dydaktycznych, konflikty z kolegami, negatywny stosunek do kadry pedagogicznej, niszczenie mienia na terenie szkoły),

Przebieg procesu diagnozowania

**Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody
uzyskuje:**

2.informacje dotyczące nieletniego:

❖ przebieg procesu niedostosowania nieletniego: występowanie przejawów niedostosowania – zgodnie z art. 4 upn (tj. naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych), popełnienie pierwszego czynu karalnego, kolejne czyny karalne, dotychczas stosowane środki wychowawcze, lecznicze,

❖ używanie przez nieletniego środków zmieniających świadomość: rodzaj, czas, intensywność ich stosowania,

Przebieg procesu diagnozowania

**Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody
uzyskuje:**

3.informacje dotyczące funkcjonowania nieletniego w grupie rówieśniczej:

- ❖ stosunek do nauczycieli: prezentowane postawy otwartości, unikania, lekceważenia, wrogości, akceptacji; wykonywanie poleceń chętnie, opieszale, sumiennie, pobieżnie,
- ❖ kontakty rówieśnicze: formy zachowań jak: konflikty, agresja, wykorzystywanie innych, zachowania oparte na przemocy, izolowanie się, towarzyskość, skłonność do podporządkowania sobie innych, dążenie do kontaktu z nieletnimi bardziej zdemoralizowanymi,

Przebieg procesu diagnozowania

**Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody
uzyskuje:**

3.informacje dotyczące funkcjonowania nieletniego w grupie rówieśniczej:

- ❖ pozycja socjometryczna w grupie: dominacje nad innymi rówieśnikami, zdolności przywódcze, zainteresowanie zasadami popkultury grypserskiej, słownictwo, uległość wobec innych, lęk przed agresją innych,
- ❖ stosunek do przestępczości: poczucie winy, odpowiedzialność za własne czyny, brak refleksji, pogardzanie ofiarami własnych przestępstw, deklarowana chęć naprawienia szkód, pozytywny stosunek do przestępczości,

Przebieg procesu diagnozowania

**Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody
uzyskuje:**

3.informacje dotyczące funkcjonowania nieletniego w grupie rówieśniczej:

- ❖ kontakty nieletniego z rodziną: osoba z rodziny darzona największym zaufaniem, kontakty częste, widoczne oczekiwanie na kontakt, brak związków, lekceważenie kontaktów, instrumentalny (materialny) stosunek do kontaktów z rodziną,
- ❖ plany życiowe nieletniego: plany konkretne (podać jakie), dotyczące szkoły (nazwa), brak planów, planowanie mało sprecyzowane, nierealistyczne,

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

4.informacje dotyczące funkcjonowania w klasie szkolnej i stosunku nieletniego do nauki:

- ❖ zachowanie się w czasie lekcji: skupiony, skoncentrowany na lekcji, rozproszona uwaga, nie pracuje systematycznie, wymaga stałej pracy i instruowania, zdolny (lub nie) do realizacji zadań samodzielnie, zakłóca porządek, przeszkadza innym nieletnim,
- ❖ stosunek do nauczycieli i kolegów: chętny do pomocy, współpracuje, zmienny w nastrojach, utrzymuje pozytywne kontakty wyłącznie z wybraną grupą kolegów,
- ❖ motywacja do nauki i wyrównywania braków, postępy szkolne: uczy się systematycznie, zainteresowany (lub nie) szybkim nadrobieniem zaległości, zabiega o możliwość nadrobienia zaległości, brak zainteresowania własną edukacją.

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny RODK w oparciu o wymienione metody uzyskuje:

5. Ocena przejawów niedostosowania w historii życia nieletniego (analiza ilościowa i jakościowa):

- ❖ zachowania wskazujące na niechęć lub niezdolność spełniania oczekiwań otoczenia, poważne konflikty rozwiązywane w sposób agresywny lub autoagresywny,
- ❖ niewywiązywanie się z obowiązków szkolnych i społecznych,
- ❖ zachowania niezgodne z prawem,
- ❖ zaangażowanie w działalność grupy przestępczej.

Przebieg procesu diagnozowania

Wnioski wynikające z badań w sprawach nieletnich obejmują:

- ocenę rozwoju intelektualnego,
- ocenę rozwoju emocjonalnego i społecznego,
- ocenę poziomu edukacyjnego i rokowań co do dalszego kształcenia,
- ocenę form i stopnia nasilenia przejawów niedostosowania społecznego,
- określenie stopnia niedostosowania oraz zalecenie co do kierunku dalszych oddziaływań.

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny może wnioskować do sądu rodzinnego o zastosowanie wobec nieletniego następujących środków wymienionych w art. 6 upn:

- udzielić upomnienia,
- zobowiązać do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody, do wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzania się w stan odurzenia,

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny może wnioskować do sądu rodzinnego o zastosowanie wobec nieletniego następujących środków wymienionych w art. 6 upn:

- ustanowić nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna,
- ustanowić nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania - udzielających poręczenia za nieletniego,
- zastosować nadzór kuratora,

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny może wnioskować do sądu rodzinnego o zastosowanie wobec nieletniego

następujących środków wymienionych w art. 6 upn:

- ➡ skierować do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją,
- ➡ orzec zakaz prowadzenia pojazdów,
- ➡ orzec umieszczenie w rodzinie zastępczej, w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo w młodzieżowym ośrodku socjoterapii,
- ➡ orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym.

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny może wnioskować do sądu rodzinnego o zastosowanie wobec nieletniego następujących środków wymienionych w art. 6 upn:

• w razie stwierdzenia u nieletniego upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych bądź nałogowego używania alkoholu albo innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia zespół diagnostyczny może wnioskować do sądu rodzinnego o umieszczenie nieletniego w szpitalu psychiatrycznym lub innym odpowiednim zakładzie leczniczym.

Przebieg procesu diagnozowania

Zespół diagnostyczny może wnioskować do sądu rodzinnego o zastosowanie wobec nieletniego następujących środków wymienionych w art. 6 upn:

• jeżeli zachodzi potrzeba zapewnienia nieletniemu jedynie opieki wychowawczej, zespół diagnostyczny może wnioskować do sądu rodzinnego o umieszczenie go w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, a w przypadku gdy nieletni jest upośledzony umysłowo w stopniu głębokim i wymaga jedynie opieki - w domu pomocy społecznej. (art. 12 upn)

WZÓR OPINII W SPRAWACH NIELETNICH

Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno-Konsultacyjny

Data wydania opinii

Opinia

w sprawie nieletniego

ur. zam.

ucz. kl. w

1. Dane personalne osób badanych:

Imię i nazwisko

Data urodzenia

Adres zamieszkania

Miejsce pracy

WZÓR OPINII W SPRAWACH NIELETNICH

2. Podstawa wydania opinii.

Opinię wydaje się w związku z postanowieniem Sądu
w
sygn. akt z dnia wnoszącego
o przeprowadzenie na okoliczność

3. Informacje anamnestyczne zawierające w szczególności:

- dane o stanie zdrowia fizycznego i psychicznego nieletniego, z uwzględnieniem uzależnienia od nikotyny, alkoholu i środków odurzających,
- charakterystykę środowiska rodzinnego, z uwzględnieniem analizy akt sądowych oraz wywiadu środowiskowego,
- ocenę wydolności wychowawczej środowiska rodzinnego nieletniego,
- przebieg procesu edukacji nieletniego, z uwzględnieniem opóźnień organizacyjnych i programowych

WZÓR OPINII W SPRAWACH NIELETNICH

4. Zastosowane metody badawcze.

5. Wyniki przeprowadzonych badań:

- psychologicznych,
- pedagogicznych.
- lekarskich,

zawierające w szczególności:

- ocenę poziomu rozwoju intelektualnego nieletniego oraz informacje o zainteresowaniach, predyspozycjach i przeciwwskazaniach zawodowych,
- charakterystykę osobowości nieletniego, z uwzględnieniem uwarunkowań psychospołecznych, więzi emocjonalnych oraz systemu norm i wartości.

6. Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań oraz ich uzasadnienie.

7. Określenie stopnia demoralizacji nieletniego.

8. Zalecenia określające kierunki dalszych oddziaływań, z uwzględnieniem propozycji zastosowania środka wychowawczego lub poprawczego.

.....

(podpisy osób wydających opinię)

.....

(podpis kierownika ośrodka)

OPINIE W SPRAWACH NIELETNICH

**Zgodnie z § 11 ust. 1 – 3 rozporządzenia MS z dnia 03.08.2001 r.
w sprawie organizacji i zakresu działania RODK:**

- 🌐 termin wydania opinii w sprawach nieletnich nie powinien przekroczyć 14 dni od zakończenia badań,
- 🌐 opinię sporządza się w czterech egzemplarzach, chyba że sąd postanowi inaczej.
- 🌐 Kierownik ośrodka przesyła opinię sądowi, pozostawiając 1 egzemplarz w dokumentacji ośrodka.